

Versio: 3
Päivämäärä: 27.2.2024
Hyväksyjä: Irma Koivula, 15.2.2024 14:08

Yksikkö:	Infektio- ja sairaalahygieniayksikkö 142021	Työohje	Julkinen
----------	--	---------	----------

Otsikko:	ERITYISPALVELUIDEN hoitoon liittyvät infektiot: seuranta ja ilmoittaminen
Laatija(t):	Kosunen Anne
Vastuuhlö:	Kosunen Anne
Hyväksyjä:	Koivula Irma
Kuvaus:	Hoitoon liittyvän infektion määritelmä, seurantavastuu ja ilmoittamiskäytännöt erityispalveluissa (KYS)

Hoitoon liittyvällä infektiolla tarkoitetaan sosiaali- tai terveydenhuollossa toteutetun tutkimuksen tai annetun hoidon aikana syntynyttä tai alkunsa saanutta tartuntatautiä (tartuntatautilaki 3§). Hoitoon liittyvän infektion on täytettävä kolme ehtoa:

- 1) potilaalla on mikrobin tai mikrobin toksiinien aiheuttama paikallinen tai yleisinfektio
- 2) joka ei ole ollut todettavissa tai itämissä potilaan tullessa hoitoon, ellei se ole peräisin aiemmalta hoitokaudelta
- 3) infektio todetaan hoitokauden aikana tai pian sen jälkeen.

[Tartuntatautilaki](#) (17§) velvoittaa terveydenhuollon ja sosiaalihuollon toimintayksikköä torjumaan suunnitelmallisesti hoitoon liittyviä infektioita sekä sovittamaan torjuntatoimet yhteen terveydenhuoltolain ([Terveysturvalaki 30.12.2010/1326 8 §](#)) potilasturvallisuutta edistävien toimien kanssa. **Toimintayksikön johtajan** on käytettävä apunaan tartuntatautiä torjuntaan perehtyneitä terveydenhuollon ammattihenkilöitä ja sovitettava toimintansa yhteen hyvinvointialueen toteuttamien toimien sekä valtakunnallisten hoitoon liittyvien infektioiden torjuntaohjelmien kanssa. Toimintayksikön on huolehdittava potilaiden, asukkaiden ja henkilökunnan tarkoituksenmukaisesta suojauksesta ja sijoittamisesta sekä mikrobilääkkeiden asianmukaisesta käytöstä.

Versio: 3
Päivämäärä: 27.2.2024
Hyväksyjä: Irma Koivula, 15.2.2024 14:08

Ilmoittaminen SAI- järjestelmään

Hoitoon liittyvät infektiot ilmoitetaan KYSissä SAI (sairaalan infektio- ja antibioottiseuranta) – järjestelmään. Ilmoituksen tekee potilasta hoitava henkilö Ariel - palkin Omat - valikosta, kohdasta Infektioilmoitus-SAI. Ilmoitus tehdään mahdollisimman pian infektion toteamisen jälkeen:

- 1) Valitse ilmoituksen syy (hoitoon liittyvä infektio). Avoalkuisia infektioita ei ilmoiteta.
- 2) Valitse infektioluokka alaspäinvalikosta (ks. taulukko 1).
- 3) Kirjaa muistioon esim. tehty toimenpide, infektio-oireet ja niiden alkamispäivämäärä (vapaamuotoinen).
- 4) Tallenna ilmoitus.

Yksikön hygieniayhdyshenkilö täydentää infektioilmoitukset SAI-järjestelmässä ja seuraa yksikön infektiotilannetta yhdessä esihenkilönsä kanssa. Infektio- ja sairaalahygieniayksikkö antaa asiantuntija-apua ja seuraa infektiotilannetta koko KYSissä (jatkuva seuranta ja hoitoon liittyvien infektioiden prevalenssit).

Taulukko 1. KYSin infektioluokat hoitoon liittyvien infektioiden ilmoittamiseksi.

Infektioluokka	
1	KIRURGISET HAAVAINFEKTIOT
	(1A PINNALLINEN HAAVAINFEKTIO, poistettu seurannasta 1.1.2024)
	1B SYVÄ HAAVAINFEKTIO <i>kuukauden sisällä toimenpiteestä</i> Infektio ulottuu fasciaan tai lihakseen ja vähintään yksi seuraavista kriteereistä toteutuu: <ol style="list-style-type: none">1) Haavasta tulee märkäistä eritettä (syvältä leikkaushaava-alueelta).2) Haava avautuu itsekseen tai kirurgi avaa haavan, kun vähintään yksi seuraavista infektion oireista ja löydöksistä on todettavissa: kuume yli 38 astetta, paikallinen kipu tai arkuus. Kriteeri kumoutuu, jos avatusta haavasta otettu bakteeriviljelynäyte on negatiivinen.3) Todetaan syvän leikkaushaava-alueen absessi tai muu näyttö infektiosta kliinisessä tutkimuksessa, uusintaleikkauksessa, histopatologisessa tai radiologisessa tutkimuksessa.4) Hoitavan lääkärin diagnoosi on syvä haavainfektio.

Versio: 3
Päivämäärä: 27.2.2024
Hyväksyjä: Irma Koivula, 15.2.2024 14:08

1C SYVÄ INFEKTIO TOIMENPIDEALUEELLA, ERIKOISALAKOHTAISET INFEKTIOLUOKAT

kuukauden sisällä toimenpiteestä, poikkeuksena vierasesineisiin liittyvät infektiot 90 päivän (3kk) sisällä toimenpiteestä

Märkäinen erite dreenistä tai positiivinen viljely normaalisti steriilistä paikasta toimenpidealueella tai postoperatiivinen abskessi toimenpidealueella tai histopatologinen osoitus infektiosta.

NEUROKIRURGIA

1C1 AIVOJEN JA SELKÄYTIMEN ABSKESSIT

1C2 MENINGIITTI / VENTRIKULIITTI

1C3 SHUNTTI-INFEKTIO TAI MUU VIERASESINEINFEKTIO

THORAX- JA VERISUONIKIRURGIA

1C4 MEDIASTINIITTI TAI PERIKARDIITTI

1C5 VERISUONISIIRTEEN TAI -PROTEESIN INFEKTIO

1C6 MUU SYDÄN TAI VERISUONI-INFEKTIO (sis. endokardiitin 90 vrk sisällä toimenpiteestä)

1C7 EMPYEMA TAI KEUHKOABSKESSI

1C8 TAHDISTININFEKTIO (sis. tahdistin-endokardiitti)

ABDOMINAALIKIRURGIA

1C9 INTRA-ABDOMINAALINEN INFEKTIO

GYNEKOLOGINEN KIRURGIA JA OBSTETRIKKA

1C10 ENDOMETRIITTI

1C11 VAGINAN TUMPIN INFEKTIO

1C12 MUU SUKUELINTEN INFEKTIO TAI INTRA-ABDOMINAALINEN INFEKTIO

1C13 LAPSIVEDEN JA SIKIÖKALVOJEN INFEKTIO

ORTOPEDIA JA TRAUMATOLOGIA

1C14 OSTEOMYELIITTI TAI DISKIITTI

Versio: 3
 Päivämäärä: 27.2.2024
 Hyväksyjä: Irma Koivula, 15.2.2024 14:08

	1C15 ARTRIITTI 1C16 ORTOPEDINEN ISTUTEINFEKTIO (PROTEESI-INFEKTIO) 1C17 MUU LUU- JA NIVELINFEKTIO <u>SILMÄTAUDIT</u> 1C18 ENDOFTALMIITTI <u>KORVA-, NENÄ- JA KURKKUTAUDIT</u> 1C19 SYVÄT SUUONTELON JA LEUKOJEN ALUEEN INFEKTIOT 1C20 SINUIITTI 1C21 KAULAN JA NIELUN ALUEEN POSTOPERATIIVISET INFEKTIOT 1C22 MASTOIDIITTI (kartiolisäkkeen tulehdus) 1C23 SYVÄT KORVAN ALUEEN POSTOPERATIIVISET INFEKTIOT
2	VIRTSATIEINFEKTIO Virtsassa selvä leukosytoosi ja positiivinen bakteeri- tai sieniviljely. Yksi ilmoitus, vaikka löytyisi useampia mikrobeja. Selvästi toisistaan erotettavat infektioepisodit ilmoitetaan erikseen. Ilmoitukseen tieto virtsatiekatetrasta.
3	SEPSIS
	3A KLIININEN SEPSIS Kliininen kuva sopii mikrobin aiheuttamaan sepsikseen, vaikka veriviljely jää negatiiviseksi.
	3B VERIVILJELYPOSITIIVINEN SEPSIS Bakteremia luokitellaan hoitoon liittyväksi infektioksi, jos: <ol style="list-style-type: none"> 1) ensimmäinen positiivinen veriviljely on otettu vähintään 48 tuntia sairaalaan sisäänoton jälkeen eli käytännössä toisen hoitopäivän jälkeen. Avohoitoperäiset bakteremiat, joissa tiedetään olevan pitkä inkubaatioaika (esim. endokardiitti, lavantauti), eivät kuulu tähän ryhmään. 2) potilaan uuden sairaalahoitajakson syynä on bakteremia, joka liittyy 10 edeltävän päivän sisällä tehtyyn polikliiniseen invasiiviseen tai muuhun lääketieteelliseen toimenpiteeseen (esim. endoskopia, verisuonikatetrin laitto tai käsittely). 3) potilas on vastasyntynyt (alle 28 vrk ikäiset, katso luokka 9).

Versio: 3
Päivämäärä: 27.2.2024
Hyväksyjä: Irma Koivula, 15.2.2024 14:08

	4) potilaalla on vaikea perustauti, jonka vuoksi hän on ollut edeltävästi (10 vrk) osastohoidossa sairaalassa.
	3C KLIININEN NEUTROPEENINEN SEPSIS Ks. 3A kriteerit + potilaan neutrofiilit alle 0,5
	3D VERIVIJELYPOSITIIVINEN NEUTROPEENINEN SEPSIS Ks. 3B kriteerit + potilaan neutrofiilit alle 0,5
4	SAIRAALAKEUHKOKUUME Keuhkokuvan perusteella toisen hoitopäivän jälkeen.
5	SUOLISTOINFEKTIO
	5A CLOSTRIDIODES DIFFICILEN AIHEUTTAMA PAKSUSUOLENTULEHDUS Viljelypositiivinen <i>C. difficile</i> -infektio potilaalla, jonka oireet ovat alkaneet vähintään 72 tunnin jälkeen sairaalaan sisäänotosta tai 4 viikon sisällä edellisestä uloskirjauksesta.
	5B NOROVIRUSRIPULI
	5C MUU (esim. sairaalassa saatu ruokamyrkytys tai muu oksennus- tai ripulitauti)
6	KANYYLI-INFEKTIO Kanyylin juuren iho punoittaa ja/tai on kipeä ja/tai on turvoksissa ja/tai erittää tai on selkeästi infektioitunut (VIP-score luokka 3) tai positiivinen kanyylinkärkiviljely. Ilmoitukseen tieto kanyylistä (erittävästä kanyylin juuresta bakteeriviljelynäytteet ja kuumeilevasta veriviljelyt).
7	IHOINFEKTIOT Sairaalassa saatu iho- tai pehmytkudosinfektio, jota ei luokitella kanyyliin liittyväksi infektioksi. Esim. syyhy, herpes simplex- tai herpes zoster-infektio, painehaavainfektio.
8	MUU HOITOON LIITTYVÄ INFEKTIO Ilmoitetaan kaikki ne sairaalassa alkaneet infektiot, jotka eivät kuulu selvästi kuulu johonkin edellä luetelluista. Esim. influenssa, COVID-19, RSV, ihon tai limakalvojen sieni-infektiot sekä vastasyntyneiden silmäinfektio.
9	SEPSIS NEONATAALIKAUDELLA (< 28 vrk)

Versio: 3
Päivämäärä: 27.2.2024
Hyväksyjä: Irma Koivula, 15.2.2024 14:08

	9A VERIVILJELY POSITIIVINEN SEPSIS ≤ 3 VRK IÄSSÄ (varhainen)
	9B VERIVILJELY POSITIIVINEN SEPSIS > 3 VRK IÄSSÄ (myöhäinen)
	9C KLIININEN SEPSIS ≤ 3 VRK IÄSSÄ (varhainen)
	9D KLIININEN SEPSIS > 3 VRK IÄSSÄ (myöhäinen)